

Grażyna Mirosława Langowska

1946–2009

Idea nagrody

Instytut Pamięci Narodowej, Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” oraz Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego powołały kapitułę nagrody im. Grażyny Langowskiej, nauczycielki i działaczki NSZZ „Solidarność”, uczestniczki I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ w Gdańsku, represjonowanej w stanie wojennym.

Nagroda jest skierowana do nauczycieli i wychowawców oraz instytucji i środowisk edukacyjnych i będzie przyznawana w trzech kategoriach:

- Dla nauczycieli i wychowawców oraz instytucji, którzy działali w okresie „Solidarności”, za zaangażowanie polityczne. Nagroda będzie nadawana również pośmiertnie (przyznaje Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego).
- Dla nauczycieli i wychowawców oraz instytucji polonijnych (przyznaje Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”).
- Dla nauczycieli i wychowawców oraz instytucji w kraju wychowujących uczniów w duchu patriotycznym (przyznaje Instytut Pamięci Narodowej).

Pierwsza edycja rozdania nagród odbędzie się 14 października 2021 roku w Olsztynie. Tym wydarzeniem chcemy upamiętnić powołanie oraz działalność Komisji Edukacji Narodowej oraz życie i skierowane ku uczniom i szkole społeczne zaangażowanie Grażyny Langowskiej.

Celem nagrody jest docenienie pracy nauczycieli i wychowawców, ale także stowarzyszeń i innych instytucji edukacyjnych, którzy w duchu patriotycznym, idąc pod prąd współczesnym czasom i tendencjom, wychowują kolejne pokolenia młodzieży.

Grażyna Mirosława Langowska z d. Szymańska, urodziła się 14 października 1946 roku w Rzeszotarach – Chwałach koło Sierpca, zmarła 2 listopada 2009 roku w Olsztynie.

W 1970 roku ukończyła filologię polską na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu

Była nauczycielką języka polskiego w olsztyńskich szkołach.

We wrześniu 1980 roku była współorganizatorką „Solidarności” w województwie olsztyńskim. Została wybrana do Prezydium Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w Olsztynie, była również przewodniczącą Regionalnej Sekcji Oświaty i Wychowania, a także w czerwcu i wrześniu 1981 roku uczestniczyła w I Walnym Zgromadzeniu Delegatów Regionu Warmińsko-Mazurskiego. Ze względu na uzyskany wysoki wynik w głosowaniu została wybrana do Prezydium Zarządu Regionu, w którym pełniła funkcję rzecznika prasowego. Została również delegatem na I Krajowy Zjazd Delegatów w Gdańsku. W czerwcu 1981 roku uczestniczyła jako przedstawiciel Związku w Kongresie Światowej Konfederacji Pracy w Brukseli.

Grażyna Langowska, 1980 rok
fot. Wojciech Ciesielski

RODACY! ZWIĄZKOWCY!

W imieniu Narodu i urpatorzy ogłosili stan wojenny. Zatem wojna z narodem dla jego, jak pompatycznie i demagogicznie oświadczają ci urpatorzy "dobra" Aresztowano przywódców, których wybrały miliony członków "Solidarności" na I Krajowym Zjeździe Związku w Gdańsku. Aresztowano także i zmaltretowano członków i rezydium Zarządu Regionu Warmińsko-Mazurskiego. Zdemolowano lokal Zarządu i zdewastowano bezmyślnie wszelkie urządzenia: teleksy, maszyny drukarskie itp.

W imię prawa zalegalizowano bezprawie. Żony i matki nie wiedzą, co się dzieje z ich aresztowanymi bliskimi...

Nie dajmy się zwieść telewizyjnej propagandzie i pseudopatriotycznym hasłom!

Zadajmy sobie i wam pytanie: Czym Związek zagroził aparatowi władzy? Przestraszono się plakatu, ulotki, przemówienia, zebrania, wiecu! Wmówiono żołnierzom i milicji, że te jedyne atrybuty Związku są w stanie spowodować rozlew krwi! A przeszłość zdrowy rozum podpowiada, iż krew może się polać za sprawą korbina, palki, kulki, granatu, którą to broń Związek nie dysponuje i nie chce dysponować.

Nasza siła nie w przemocy, lecz w jedności i solidarności. Jest nas wiele milionów - tonasza siła! Nie dajmy się przestraszyć, podzielić! Zbliżająca się rocznica Grudnia 70 niech skłoni was do refleksji. Wielu z tych, którzy dziś dla naszego "dobra" ogłosili stan wojenny, piastowało najwyższe stanowiska w PRL-gem. Jaruzelski w tragicznym Grudniu 70 nie był pionkiem! A dziś czuje się uprawniony do wypowiedzenia wojny temu samemu Narodowi! Cienie poległych w Grudniu 70 wołają do nas: **p r z e t r w a j e ś !** Stan ubezwłasnowolnienia Polaków nie może trwać długo! Ten stan wojenny - to hańba i policzek wymierzony Narodowi i Sejmowi, na którego obrady czekaliśmy w napięciu.

O losie kraju decydują generałowie LWP i MO, którzy swą bismrnością, brakiem protestu przeciwko grabieniu państwa przyczynili się do upadku Polski. Pamiętajmy o tym! Nie dajmy się sprokocować, zachowajmy zimną krew i godność!

Bądźmy do was przemawiać, dopóki będziemy istnieć.

Po nas przyjdą następni. **B ą d z i e m y t r w a ć !**

Zarząd Regionu Warmińsko-
Mazurskiego NSZZ "Solidarność"

13 grudnia 1981 roku na terenie Olsztyńskich Zakładów Opon Samochodowych „Stomil”, opracowała tekst dwóch odezw, które następnie były kolportowane w regionie. W wyniku śledztwa prowadzonego przez Wojskową Prokuraturę Garnizonową w Olsztynie była wielokrotnie zatrzymywana i przesłuchiwana, a od 26 grudnia 1981 roku tymczasowo aresztowana i osadzona początkowo w areszcie KWMO w Olsztynie, a następnie w Areszcie Śledczym w Ostródzie. Represje, a przede wszystkim rozstanie z czteroletnią córką Heleną spowodowały znaczne pogorszenie stanu zdrowia i przeniesienie do szpitala w Olsztynie. 23 stycznia 1982 roku ponownie została osadzona w Areszcie Śledczym w Ostródzie.

3 lutego 1982 roku została skazana wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w Olsztynie na 1,5 roku więzienia. 16 marca 1982 roku Izba Wojskowa Sądu Najwyższego uchyliła wyrok i przekazała do ponownego rozpatrzenia właściwemu sądowi powszechnemu. Postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Olsztynie z 7 maja 1982 roku uchylono tymczasowe aresztowanie i ustanowiono dozór Milicji Obywatelskiej. Została zwolniona z pracy.

Pogorszenie stanu zdrowia wymagało ponownego pobytu w szpitalu. 3 czerwca 1982 roku wyrokiem Sądu Rejonowego w Olsztynie została skazana na 9 miesięcy więzienia. Wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Olsztynie z 27 października 1982 roku kara 9 miesięcy więzienia została zawieszona na okres 3 lat. Na mocy ustawy o amnestii z 21 lipca 1983 roku kara została darowana. Wyrokiem Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie z 26 sierpnia 1982 roku została przywrócona do pracy w Zespole Szkół Samochodowych w Olsztynie.

Była kolporterką prasy podziemnej, m.in. „Rezonansu”, „Woli”, „Tygodnika Mazowsze”, uczestniczką nieformalnych spotkań działaczy opozycji, obserwatorką procesów działaczy podziemia oraz przedstawicielką Komitetu Helsińskiego w regionie. Od 1988 roku uczestniczyła w reaktywowaniu struktur związkowych. Od 25 do 28 sierpnia 1988 roku była uczestniczką Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka w parafii pw. św. Maksymiliana Kolbego w Krakowie-Mistrzejowicach.

W latach 1980-1982 była rozpracowywana przez Wydział III KW MO SB w Olsztynie w ramach Sprawy Obiektowej kryptonim „Krań”, Sprawy Operacyjnego Rozpracowania kryptonim „Dublerzy”; przez Wydział III WUSW w Olsztynie w ramach Sprawy Operacyjnego Rozpracowania kryptonim „Belgijka”.

Matryca winiety „Rezonans” sporządzona przez Tadeusza Adamskiego

Rezonans

Stowarzyszenie
OLSZTYN

Nr 53

„Pan da siłę
swojemu ludowi,
Pan da swojemu
ludowi
błogostawieństwo
pokoju. ”

PSALM 29 - CZ. MIŁOŚĆ

GRUDZIEŃ

1970

1981

1984

październik

„ODDALI ŻYCIE A SWÓ MÓCZ I WÓ GODNIE”

KANDYDAT
LECHA WAŁĘSY
NA POSŁA
DO SEJMU
z Okręgu Wyborczego Nr 67
w Olsztynie

GRAŻYNA
LANGOWSKA

Lat 43, mężatka, 1 dziecko. Magister filologii polskiej. Kontynuując tradycje rodzinne, w 1969 roku rozpoczęła pracę w szkolnictwie.

W 1980 roku organizowała NSZZ „Solidarność” w środowisku nauczycielskim. W kwietniu 1981 delegowano ją na Kongres Światowej Konfederacji Pracy w Brukseli. Delegatka na I Krajowy Zjazd NSZZ „Solidarność”.

W wigilię Bożego Narodzenia 1981 roku aresztowana i skazana na 1,5 roku więzienia.

Będąc wierna idei „Solidarności”, już w 1988 roku podjęła działania na rzecz odrodzenia Związku w Regionie.

Kandydaturę jej wysunęło środowisko nauczycielskie, którego jest niekwestionowanym leaderem. Szczególnie bliskie są jej sprawy praw obywatelskich i reforma oświaty.

Grażyna Langowska
3 maja 1989 roku
fot. Wojciech Ciesielski

Ulotka wyborcza
Grażyny Langowskiej
Depozyt Wojciecha Ciesielskiego
w Delegaturze IPN
w Olsztynie

W latach 1989-1991 była posłanką RP z listy Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”, uczestniczyła w pracach Komisji Edukacji, Nauki i Postępu Technicznego. W latach 1990-1996 objęła stanowisko wojewódzkiego kuratora oświaty, została odwołana przez ministra Jerzego Wiatra. W latach 1991-1997 była działaczką Porozumienia Centrum, następnie Porozumienia Polskich Chrześcijańskich Demokratów. W latach 1997-2001 była posłanką RP z listy Akcji Wyborczej Solidarność, działała w Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Kultury i Środków Przekazu.

Medal Pro Ecclesia et Pontifice

Odznaczona medalem Pro Ecclesia et Pontifice (1994).

Odznaczona pośmiertnie Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (2009) oraz Krzyżem Wolności i Solidarności (2010).

Krzyż Oficerski Orderu
Odrodzenia Polski

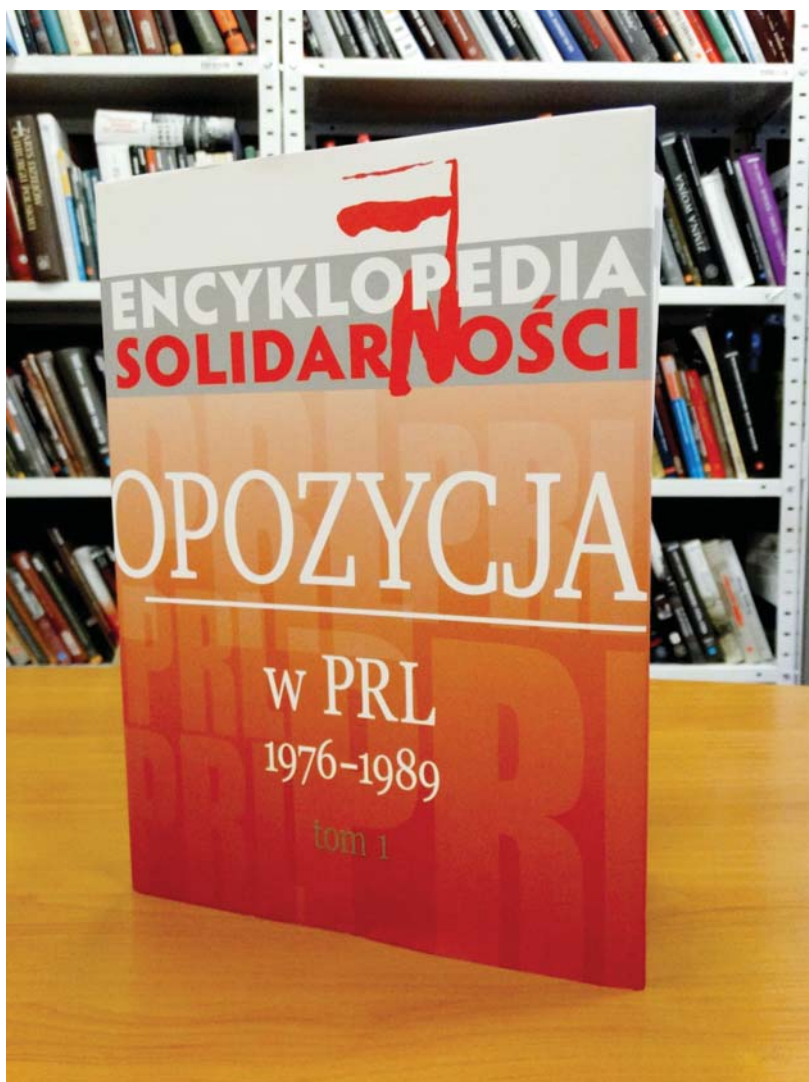

Krzyż Wolności i Solidarności

27 października.2010 roku na wniosek Regionalnej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” Rada Miasta Olsztyna nadała imię Grażyny Langowskiej jednej z olsztyńskich ulic
fot. Dawid Zagził

Instytut Pamięci Narodowej upamiętniał Grażynę Langowską w licznych publikacjach i wystawach.

Wydawnictwo przygotowane
przez Delegaturę Instytutu Pamięci
Narodowej-Komisję Ścigania Zbrodni
przeciwko Narodowi Polskiemu
w Olsztynie

Tekst opracowany na podstawie
biogramu autorstwa Renaty Gieszczyńskiej
i Mirosławy Łątkowskiej zamieszczonego
w Encyklopedii Solidarności

Recenzja: dr Paweł Piotr Warot

Koncepcja plastyczna,
opracowanie i skład:
Bury Design

W wydawnictwie wykorzystano
zdjęcia autorstwa:
Wojciecha Ciesielskiego,
Dawida Zagziła

Informujemy, że dołożyliśmy należytej
staranności w rozumieniu art. 355 kodeksu
cywilnego w celu odnalezienia aktualnego
dysponenta autorskich praw majątkowych
do fotografii. Zobowiązujemy się do wypłacenia
stosownego wynagrodzenia z tytułu wykorzysta-
nia ich aktualnemu dysponentowi autorskich
praw majątkowych.

Druk: Gutgraf

**INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

Delegatura w Olsztynie